

ELŐFIZETÉSI ARAK:

A kiadóhivatalban átvéve:	
Egész évre	16 kor.
Negyedévre	4 "
Helyben másbehozva:	
Egész évre	20 kor.
Negyedévre	5 "
Vidékre postán szállítva:	
Egész évre	24 kor.
Negyedévre	6 "

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP

M megjelenik minden nap a hétrő és ünnepek utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Nagyvárad, Apáca-utca 3.

A szerkesztőség kéziratok visszatérésére vagy megőrzésére nem vállal közelet.

Előfizetések és hirdetések a kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 8 fillér.

NAGYVÁRAD, szeptember 18.

Magyar junktim.

Wekerle hazajött és nem tárgyal tovább az osztrákokkal. Ez a politikai világ legfőbb eseménye.

Hát bizony ez elég érdekes kis utazás arra, hogy a politikai világ érdeklőd-jék iránta.

Napok óta örömmel jelezték a fél- és egész hivatalos lapok, hogy a kiegyezés nemsokára készen lesz. Mindennap a felek újabb és újabb közeledését jelezték, már-már azt hittük, nincs is tovább hová közeledni, míg most kiderült, hogy a közeledés biztos tünetei közt a felek messzebb jutottak egymástól, mint voltak a tárgyalások kezdetén.

Gyanus kis közeledés is volt az. A magyar lapok félenken irták, de az osztrákok tele szájjal harsogták, hogy Beck báró felvetette a kvótaemelés kérdését és hogy a magyar kormány nem zárkózott el mereven a kérdés tárgyalásától. Odaát már meg is irták, mekkorára emelik a magyar kvótát s gyönyörködtek benne, hogy fogja lenyelni a függetlenségi párt a kvótaemelés békáját. Ekkor aztán hirtelen jött egy vonatfűtőentés — a ma-

gyar kormány fűtött az osztráknak és hazajött. Odaát álmélkodhatnak utána.

A magyar kormány eljárásáról most derül ki, mennyire helyes és politikus volt.

Kétségtelen dolog, hogy 1867 óta Magyarország mindig alaposan ráfizet a dualizmusra. Olyan két köre jár malom ez a mi dualizmusunk, a hol Ausztria szedi a vámot, mi meg fizetjük. Nem elég, hogy a földrajzi fekvés, a vámpolitika, katonaságunk hiánya és a legfelsőbb körök hangulata mind Ausztriát erősítik gazdaságilag velünk szemben; még ehhez a kiszipolyozott Magyarország aránylag sokkal többel is járul a közös kiadásokhoz, a melyek megint csak Ausztriát erősítik.

Kétségtelen dolog ilyen körülmények közt, hogy Magyarországon a kvótaemelési kellő rekompenzáció nélkül keresztülvinni nem lehet.

A Wekerle-kormány mégis belement a kvótaemelés kérdésének tárgyalásába és sikerült is a dolgot ad absurdum vezetnie.

Nem a tulmagas kvóta a mi egyetlen sérelmünk, a melyet ma, mikor hadsereg nélkül és gyengébb félként állunk Ausztriával szemben, akarva nem akarva el kell tőrünk. Az egész osztrák-magyar gazdasági berendezkedés valóságos ki-

uzsorázása Magyarországnak. Olyan bérítő sérelmeink vannak, hogy akár a kvóta felemelésébe is belemennék — ha egyéb téren az igazság érvényesülhetne. Uzsora volna bizony ez is, de könnyebben elviselhető: biztosan tudjuk, mekkora összeggel fizetünk többet, ellenben a feiszabadított erők a nemzetet a kvótaemelésnél nagyobb arányban erősítik s így még nyernénk valamit. Hogy egyebet ne említsünk: az annabergi csatlakozás, a Németországgal való közvetlen összeköttetés milliókkal érne fel.

Kitűnő taktika volt tehát a kvóta tárgyalásokba belemenni feltételekkel. Akár elfogadja Beck a feltételeket akár sem, a magyar helyzet rosszabbra nem fordul. Ha elfogadja, akkor a felemelt kvótát kifizeti a többi gazdasági előny. Ha nem fogadja, akkor nem emeljük a kvótát. Ez a magyar junktim. Végül pedig Wekerle teljes joggal jelenthette a királynak, hogy a kvótaemelés nem a magyar, hanem az osztrák kormány magatartása miatt vált lehetetlenné. Vagyis helyesnek bizonyult a magyar álláspont: a kvóta felemeléséről így tárgyalni tovább nem lehet.

Igazságos, elfogulatlan ember előtt napnál fényesebben leleplezte a Wekerle-kormány az osztrákok feneketlen kapzsiságát. S ha a politikában az igazság

„TISZÁNTÚL” TÁRCZÁJA.

Ártézi kút a villamos telepen.

— Méltóztatott földalatti folyosót említeni. Hát nem áll e két tudóré ama tétel, hogy a Föld belseje, minden 30 méter mélységnél, 1 R fokkal melegebb. Ha tehát 30 R meleg a víz, a vidék levegője pedig 10 R: $20 \times 30 = 600$ méter mélységből tör fel a két fürdő vize? — Ezt a természettani tételt nem veszem tagadásba, p. o. Margitszigeten. Ott csakugyan nagy mélységből nyomul fel a víz. Itt azonban más körülmény van. A Félix-fürdőben 49 méter mélységben már a törő vizet kaptunk. Itt egy rohanó folyóval állunk szemben, mely egy ágát Nagyvárad felé bocsát. Ez ág a Pece folyó irányát követi a Kispáczig. Ott, valahol kételével ágazik. Egyik ág tulmegy Püspökladányon, a másik Szalonta felé halad.

— Van ennek szemmel látható jelensége? — Igen! apró virágu növények, melyek csakis hévízek fölötti talajban tenyésznek.

— Szabad lenne kérni e növény szorosabb meghatározását? — Ezt nem tehetem. Ez az én titkom, tudományom. Sok időt eltöltöttem a keresgél-

léssel, sok költséget kifizettem sikertelen furással, míg a véleményt megállapíthattam, beigazoltnak találtam. Tessék keresni, kísérletezni. A kut furás már nem tudomány, egyszerű munka, melyet jó előmunkás is végrehajt.

— Ugy tudom kérem, hogy nem vezetett mindig sikerre az ön által megkezdett furás, pl. Debrecenben.

— Ez igaz. De hát kérem, a Föld hasonlít az emberi testhez. Amabban vizet, emebben vért mind-nütt találunk. Ha a testet egy finom tühegygel megszurjuk, (ily arány sincs a föld és egy kutfuró véső között) vér serked a tűszúrás nyomán. Felsőzőkő vérsugarat csak akkor láthatunk, ha tűszúrásunk az ütérrel is átfurta. Hogy a Félix-fürdőben megtaláltuk a gyógyforrás ütő erét, ez egyedül Kukoly Bálint jószág-kormányzó érdeme, ki csodáni való ösztönrel egymaga döntötte el, hol kezdjük meg a furást. O volt a megrendelő, én voltam a vállalkozó. Ha azt mondták volna, hogy a hideg ivóvizet adó nagy kut közepén kezdjem a furást, ott kezdtem volna. Szerződés biztosította részemre a furás méterenként növekedő költségeit. Veszteségem annyiban van, hogy a furáshoz ide szállított eszközök költsége a leggyengébben megfizetett első méterekre nehezedik. A követ-

kező méterek térítették volna meg az eszközök szállítási díját.

— De van ám dicsőség bőségesen.

— Ehhez csak annyiban lehet jogom, mert ígértem, hogy bőséges vizet kapunk.

— Ha Várad felé rohan az a földalatti folyó, egy, a városban furandó kut veszélyeztetné e a két fürdő vizét?

— Egyáltalán nem, mert a föld alatt rohanó folyó előbb kiönti feleslegét a két fürdőben. Nagyvárad ártézi kutja sem adna kevesebb vizet, mint amennyi a lebecsült csövön kitérdulhat. Ladány, Szalonta, vagy a közbeeső pontok bármelyike a kútsó egész nyílásán öntené a vizet, mert a földalatti folyó szélességét elképzelni sem lehet, (az egész folyót vastag pala-közet fedi) de a mélysége lehet 8—10 méter.

— Mitől lehet ezt megállapítani?

— Abból a rohanás-adta erőből, mely a megtöltött és leeresztett vasrudat nemcsak megrázta, de megörbítette annyira, hogy a rudat csak sokszorosított erővel tudtuk — részben — kihuzni.

— Tehát egy vasrud, beleszorul a csőbe? Talán a miatt nem tör a víz magasabbra?

A huzás folytán a 26 soros csavar kiszá-

Sz. Kocsis János

katonai és polgári szabó, Rákóczy-ut Orsolya apácák zárdája alatt.

Tisztelettel értesitem a nagyérdemű uri közönséget, hogy megérkeztek a legszebb őszi ujdonságok, amik csak szövetekben kigondolhatók; nálam készülnek a legszebb és legjobb egvenruhák, ugyszintén polgári öltönyök igen sikkes szabással egyszersmind üzletemben készülnek uri alsó kelengyék a legfinomabb köpper rumburgi és angol zefirekből mérték szerint bemutatás pontossággal.

Kiváló tisztelettel

Sz. Kocsis János.

döntene, régen nyugodtak lehetnének igazságos ügyünk végleges győzelmé felől. A valóság azonban azt sejteti, hogy a mostani félbeszakítás csak újabb küzdelemre való előkészület s ezért, bár az eddigi sikert nem kicsinyeljük, elbizakodás nélkül, készen tartott fegyverekkel kell várunk a további fejleményeket.

*

Politikai hírek.

A belügyminiszter audiencián.

Bécs, szept. 18. *Andrássy* a királynál jelentést tett tárcájának dolgairól, a választási reformokról és az alkotmány garanciákról. *Andrássy* délután 5 órakor *Zichy Aladár* gróffal Budapestre utazik.

Andrássy a trónörökösnel.

Bécs, szept. 18. Amikor *Andrássy* gróf fél 1-kor a magyar miniszteriumba ment, ott újságírók várták, kiknek a kérdésére azt felelte:

— Igen mostanig voltam a trónörökösnel kihallgatáson.

Arra a kérdésre, vajjon a kihallgatáson politikai dolgokról is volt e szó, a miniszter azt felelte:

— Minden bizonnyal a részletes jelentést tettem neki különböző dolgokról.

Arra a kérdésre, mely tárgyakról volt szó, a gróf azt felelte:

— Csak azt mondhatom, ezer féle dologról volt szó, közigazgatásról és törvényhozási dolgokról és sok másról.

Azt is kérdezték, hogy az általános választói jogról nem tett e jelentést.

A gróf környezete elismeri, hogy a kihallgatás fő tárgya a kiegészítés volt.

Bécs, szeptember 18. Ferenc Ferdinánd trónörökös ma délelőtt kihallgatáson fogadta *Andrássy Gyula* grótot. A kihallgatás egy óránál több ideig tartott és a Belvedere palotában folyt le.

Biharmegye közgyűlése.

Biharvámegye törvényhatósága tegnap tartotta meg őszi közgyűlésének első napját. A közgyűlésnek három érdekes tárgya volt csupán, mely a megyebizottsági tagokat együtt tudta tartani. E három tárgy letárgyalása után a közgyűlésen az elnöklő főispánon és az illetékes előadókon kívül más bizottsági tag nem volt jelen, mert mindnyájan eltávoztak.

A közgyűlésen nagyjából a tisztviselők és a beválasztott községi jegyzők jelentek meg.

Kilenc órakor *Glac* főispán megnyitotta a gyűlést, mely után *Miskolc* Ferenc alispán terjesztette elő időszaki jelentését, amit mi már a közigazgatási bizottságok ülései alkalmával részletesen ismertettünk.

A jelentésben csupán a bekövetkezendő törvényhatósági bizottsági tag választás idejének megállapítása és a választási elnökök megbízása, illetőleg kiküldetése volt új.

Erre vonatkozólag a közgyűlés kimondta, hogy a megyebizottsági tag választás idejét 1907. október 24-ére tűzi ki. A választásokra elnökökül a következő megyebizottsági tagokat küldték ki.

Kuracel: *Tempelean Dezső*. Tárkány: *Ertsey Kálmán*. Beél *Ferencsik Ödön*. Gyanta: *Boglucz Béla*. Urszád: *Bottyán Pál*. Belfenyér: *Nadányi Miklós*. Görbed: *Györffy László*. Tenke: *Roxin György*. Nagyszalonta: *I. Czeglédy Imre*. Nagyszalonta II. *Csorvássy István*. Sarkad: *Boor Aron*. Illye: *Csanády Jenő*. Sarkadkeresztur: *Roxin Miklós*. Zsadány: *Schwartz Ferenc*. Ugra: *Balázsházy Iván*. Nagyarsány: *Szunyogh Andor*. Geszt: *Gróf Tisza Kálmán*. Less: *Ucvarhelyi Béla*. Köröstarján: *Stern-*

hal *Arthur*. Szakál: *Frankó Endre*. Komádi: *Ertsey Péter*. Báránd: *Des Echerolles Kruspér Sándor*. Bihartorda: *Vértesy Mór*. Derecske: *Dr Buday József*. Berettyóújfalú: *Balogh Tihamér*. Zsáka: *Csató Dénes*. Mezőkeresztes: *Juricskay Akos*. Hosszupályi: *Bernát István*. Esztár: *Wertheimstein Henrik*. Nagyléta: *Magyari Miklós*. Székelyhid: *Balogh Lajos*. Csokaly: *Fazekas Gábor*. Szentjobb: *Vadaj Ignác*. Diószeg: *Balassa József*. Éradony: *Szilassy Ottó*. Érmihályfalva: *Végh József*. Almosd: *Fráter Zoltán*. Bagamér: *Erős Zoltán*. Szalacs: *dr Andrássy Ernő*. Vasad: *Réti Sándor*. Bogoszló: *Kielinszky Vilmos*. Margitta: *Wertheimstein Alfréd*. Monospetri: *Klobusitzky Tibor*. Széplak: *Rozmán Márk*. Tóti: *Darabont Endre*. Micske: *Morvay Loránd*. Bihar: *Polyák Károly*. Kismarja: *Szunyogh Zoltán*. Csatár: *Rézsavölgy László*. Szalárd: *Tatár Zoltán*. Fugyvársárhely: *Olasz Elemér*. Rév: *Biczi János*. Hagymádfalva: *Középessy Dezső*. Nagybaród: *Beöthy Dávid*. Eled: *Bérczy Imre*. Mezőtelegd: *Juricskay Vid*. Robogány: *dr Schwimmer Márton*. Peceszentmárton: *Bige György*. Magyarcséke: *Korda Andor*. Vasköh: *Jancsó Dezső*. Buntyesd: *Ertsey Géza*. Belényes: *Tamásfalvy Thury Ignác*.

Az igazoló választmány és a számonkérő szék jelentéseinek tudomásul vétele után *Beöthy László* megyebizottsági tag sürgősségi indítványt terjesztett elő a megyei tisztviselők drágasági pótléka ügyében, melynek alapján a rendes tárgysorozattól eltérőleg a drágasági pótlék ügyét napirendre hozták. *Beöthy László* itt beszámolt a kiküldött bizottság indítványáról, mely szerint a tisztviselőknek 5 és a segédszemélyzetnek pedig 10 százalék drágasági pótlékot szavaztak meg olyformán, hogy a közszükségleti alapról eddig a nyugdíjalapra kölcsön vett összeget visszafizetik s a nyugdíj alapra másfél százalékos pótdadót vetnek ki.

E tárgynál, mivel névszerinti szavazást ir elő a törvény a közgyűlésen elhatározták, hogy az összes kivetendő pótdadók ügyében egyszerre fognak határozni, minek eredményeképpen a gyermekvédelmi alapra, fél a jegyzői nyugdíj alapra, egy a közszükségleti alapra öt, összesen 8 százalék pótdadó kivetésére egyszerre szavazott a közgyűlés. A szavazás eredménye: Leszavaztak 115-en, ebből 108 a pótdadó kivetése mellett és 7 ellene szavazott.

kadt. A vasrud a vízbe zuhant. Olyanféle horszolás hallatszott akkor fel, mint mikor a boltredőnyön botot huznak le.

Ez a dörgő lármája ijesztette meg a munkásokat oly mértékben, hogy most — amíg meg nem szokják, a feltóduló víz közelébe nem mernek jönni. Már tegnap alkonyatkor, amikor a véső a palaréteget átütve saját maga — ütötte résbe, beleszorult, nem voltak rábirhatók, hogy az emelőrudak mellé álljanak.

Megfogta a vasat az ördög — mondották. Mikor pedig a forró víz elkezdett bugyogni, azután feltört oly erővel, hogy ledobta a furtorony tetőzetét, mint *Azsia népe* — azt kiabálták, hogy a pokolbaa forralt meleg víz ömlik kifelé, abban lözi odalenn a bűnösöket az ördög.

— Mintha volna valami hasonlóság a csökmői, sárkányhuzói és a félix-fürdői kutfuró munkások félelme közt.

— Rémképek uralkodnak a tanulatlan népen. És ez úgy van a föld minden pontján.

— Hőfokából veszítene-e a víz Nagyváradig?

— Majdnem annyit, mint a föld felszínén haladó *Pece* víz.

— És hol ígérne legbiztosabb sikert a furás?

— A sertésvásártéren (mai villanytelep) és ezt meg, én nem árulom még el.

Megköszönve a nagyon tanulságos beszélgetést, — vasárnap lévén, egy szekér fa tetéjén jöttem Nagyváradra. Leírtam az eseményeket sokkal bővebben egy helybeli lap számára. A szerkesztői veres plajbász azonban megfélezt a közleményt.

*

Egy esztendő augusztusi hazaérkezésemkor Püspökladány állomásfőnöke tartóztatott le. Hajlandó lett volna gyorsvonaton, különvonaton Várad állomásig küldeni, csak a *Zsigmond*val történt, részben közölt beszélgetésemet neki mondjam el.

Elmondtam részletesen, hamarosan, szívesen. Mindössze tíz percig vártakozott — reám — a személyvonat, — legalább a kalauzok engem okoltak (ezért nem kapnak tán a nem állami tanítók kedvezményes utazási jogot?) *Ladány* állomásfőnöke megírta jelentését a vasutigazgatóságához. Elrendelték egy ártézi kut furását. Nemcsak jó és sok vizet, de bizonyos gáz-tömeget is kaptak. Az állomás összes lámpáit e gázzal táplálják, (világíthatnák az egész várost) a mozdonyok megszabadultak attól a kazánköttől, mely egy hónapi használat után fűtőházba dirigáltatta a mozdonyokat.

Jóval később *Szalonta* furatott — úgy tudom

— két kutat. Ezek egyikét sokszor hallottam dicsérni, a másikat nem.

Nagyváradon a *Rimanóczy-fürdő* ártézi kutja nem vált be. Amint hallottam, a *Margitszigeti ártézi* kut vize a Duna alatt vonul át a budai hegyekből. A *S-bes Körös* alatt nem itt birt áttörni a fürdők meleg vize, mert hogy átment, mutatja a püspökladányi forrás. Vagy nem találták meg e forrásnál az ütőeret.

Később az orth. izraelita hitközség furatott ártézi kutat. Ez látja el vízzel az *Emilia-malom* közelében a *Pece* jobb partján épült fürdőt.

Hogy megtalálják-e a villanytelepen a földalatti folyó ütőeret, ez igen nagy probléma. Erre talán *Zsigmond* se tudna biztos helyet jelölni. A *Pece* mostani medre a *Szent Jermos* utca alsó végétől kezdve erőszakos irányban halad.

Ha megtalálnák, fedezné egy forrás nemcsak a villamos, de a szellemi világítás nagy kiadását. Ez lenne a látogatott fürdő anélkül, hogy a távollakó idegeneket a *Félix*- és *Püspökladányi* fürdőtől elvonná.

Én azt hiszem, hogy a *Közraktárt* is más életre irányítaná egy ártézi kut. A *Hodán-ház* helyén emeletes, tornyos palotát építenének. A várban a *Bethlen-bástyán* nyalka tiszt urak sétálgatnának. Akkor lenne idegenforgalom Nagyváradon.

Rátkay József.

BARTA IMRE

szobafestő és mázoló

NAGYVÁRAD, Szilágyi Dezső-utca 29.

Van szerencsém a mélyen tisztelt közönség b. tudomására adni, hogy — szobafestő és mázoló műhelyemet —

a mai kor igényeinek megfelelően berendezve megnyitottam. Elvállalok minden e szakba vágó festő munkálatokat; gyors, pontos és a legjutányosabb kivitelben eszközölök. A n. é. közönség becses pártfogását kérve maradok tisztelettel: **BARTA IMRE** szobafestő és mázoló.

A számadásokat és költségvetéseket minden megjegyzés nélkül tudomásul vette a közgyűlés, ugyancsak a miniszteri leiratokat is.

A gazdasági érdekképviselő.

Jásznagykunszolnok vármegye átiratot intézett hasonló szellemű határozat hozatala végett a gazdasági érdekképviselő tárgyában. Ezt az átiratot az állandó választmány egyszerűen tudomásul venni javasolta, ami ellen *Erdős* Rezső megyebizottsági tag óvását emelte fel. Javasolta, hogy a megye a nagyterületű gazdasági iparkamarák mellett foglaljon állást.

Gróf *Tisza* István nem tartja helyesnek gazdasági szempontból sem a gazdasági egyesületeknek gazdasági iparkamarákká leendő átalakítását. Szerinte ezeket a kis egyesületeket kell erősíteni, fejleszteni. Indítványozza, hogy az állandó választmány javaslatát fogadják el.

Október 6. és gróf Tisza István.

Ismertettük az állandó választmány határozati javaslatát az aradi átiratra vonatkozólag, mely szerint március 15-ikének ünnepé leendő iktatását elfogadták azonban október 6-ikát nem.

Nadányi Károly az állandó választmány javaslatát, mely szerint április 11-ike helyett március 15-ike tartassék meg, el fogadja, azonban az október 6-ára vonatkozó javaslatot nem. Véleménye szerint annak a kérdésnek elbírálása, hogy vajjon kellemes, vagy kellemetlen lesz október 6-ának megülvése a kormánynak, nem tartozik ide. Itt az fő, hogy a nemzet eszméit érvényre juttassa, most erre az aradi átirat a legalkalmasabb. Október 6-ika a 13 aradi vértanura emlékeztet. Kell, hogy fennmaradjon a jövő nemzedék emlékében a hősök tette. Vannak történelmi dolgok, melyekre feledést kell borítani. Október 6-ának azonban nem szabad feledésbe mennie. Ne felejtse el az utókor, hogy mit tettek az osztrákok, mint fosztották meg bitófán a nemzetet nagy hőseitől. Nem ünnepet akarnak ülni október 6-án, hanem gyásznapot. Legyen október 6-a nemzetünk gyásznapja.

Indítványozza, hogy október 6-ika mint nemzeti gyásznap tartassék meg az iskolákban.

Gróf *Tisza* István:

Tisztelt közgyűlés!

Magyarország történelme annyira gazdag gyászos emlékü napokban és annyira gazdag Magyarország vértanúiban, hogyha minden gyászos emlékü napot és minden vértanú emlékét iskolai ünnep alakjában akarjuk megülni, akkor bátran lemondhatunk a fiatalság neveléséről, mert a 365 nap nem volna elég a gyászos emlékünnepnek tartására. Általában azt hiszem, hogy a nemzet akkor őrzi meg híven és igazán történelmének gyászos szomorúságukban is lélekemelő buzdító és jellemet erősítő emléket, ha nem ünnepek keretében, hanem bensejében őrzi és cselekedetében is megmutatja, hogy ezen érzések irányítják. Általában nem tartozom azok közé, akik a nemzeti ünnep gyártását helyes és egészséges eszmének tartják. Kivétel ebben azon 67 óta állandósult gyakorlat,

hogy a 48-as nagy korszakalkotó események örömnünnepét április 11-ike helyett március 15-ikét tette meg a nemzeti élet hajnalhasadása.

Nem látom be azt, hogy kiragadjunk a törtélemből egyéb napokat is, hogy azokat nemzeti ünneppé tegyük és legkevésbé is találom alkalmasnak október 6-ikát. Mert ha van gyásznap, amelyen bajos az embernek megtartani higgadságát, ha van nap amelyen a keserűség és gyűlölet villámlik át az emberlelkén, úgy ez a nap az.

Kérem, hasznos dolgot cselekszünk-e, ha ezt a keserűséget, ezt a gyűlöletet felújítjuk, felszítjuk évről-évre. Vajjon azért ontották-e vérüket azok a férfiak, hogy a gyűlölségtől sohse szabaduljon meg ez az ország? Most ujjitanánk ezt fel, amikor megtaláltuk az összhangot?

Ne mondja senki sem, hogy a kegyelet szent érzése követeli október 6-ikának megülvését. A kegyelet érzését őrizzék mindenki lelkében.

Nem érzem szükségét annak, hogy valaki mástól, azt kölcsön kérjem. Ez irányítsa tetteinket, de ne csináljunk céget, és ne akarjunk politikai tőkét kovácsolni ebből a kegyeletből. Elfogadom az állandó választmány javaslatát.

A főispán ezek után feltette a kérdést, melyre nagy többséggel az állandó választmány javaslatát fogadták el.

A főjegyző fizetése.

A közigazgatási bizottság határozatilag mondta ki, hogy *Keszthelyi* Zoltán vármegyei főjegyzőnek fizetését, mely jelenleg rendes fizetésének egy harmadát tette, a felére emeli fel. A közigazgatási bizottság határozatát a közgyűlés egyhangulag tudomásul vette.

A megye pénze.

A megye állandó választmánya javasolta, hogy a megye pénzkészletét a jövőben a megye által meghatározandó feltételek mellett hét, általa javasolt pénztintézetbe helyezték el. Ezek között a pénztintézetek között szerepelt a Magyar Általános Hitelbank is.

Ertsey Péter dr. nem osztja mindenben az állandó választmány javaslatával nézetét. Javasolja, hogy a vármegye az eddigi gyakorlatoknak megfelelőleg helyezze el oda a pénzt, hová eddig is helyezte. Kétségtelennek tartja, hogy oda keli helyeznie a megye pénzeit, hol megfelelő garanciát lát a megye. Ezt pedig minden nagyváradi pénztintézetnél meg lehet találni. Kell hogy a megye ide helyezze el a pénzt, mert ezek az intézetek mind ide való részvényeseknek pénzeiből alakultak, míg a Magyar általános hitelbank részvényesei között egyetlen egy biharmegyei részvényest sem látunk. Természetes és humanisztikus következménye ennek, hogy a megye olyan intézetben helyezze el a pénzt, honnan megyei polgároknak kezébe jön vissza a pénz.

Ertsey javaslatát a törvényhatóság 24 szavattal 11 ellenében elfogadta.

A nagyszalontai gimnázium ügye.

A nagyszalontai gimnázium segélyezésére megszavazott 100000 korona kölcsön felvételére vonatkozólag az alispán jelenti, hogy több

pénztintézetet bocsájtkozott tárgyalásba. A beérkezett ajánlatok azonban igen kedvezőtlenek, miért is javasolja, hogy a 100000 korona kölcsön felvételét halassza a vármegye későbbi időre, amikor esetleg jobb viszonyok között lesz a pénzpiac. Addig pedig a 100000 korona kifizetését a tisztinyugdíj alpból teljesítsék oly formán, hogy a nyugdíj alapnak ugyanazt a kamatot fizessék, mint a pénztintézet bármelyikének fizetnek.

Ezek után a közgyűlés első napja déli egy órakor véget ért s a fogják folytatni.

Vizsgálat a belényesi választás ügyében.

A miniszteri kiküldött a kerületben.

A belényesi választás hullámai még most sem csillapultak le.

Annak idején közölték a lapok, hogy heteken át óriási izgatást fejtettek ki nemcsak Nagyváradról, hanem az egész környékről, sőt a szomszédos Aradmegyéből odasereglett oláh tanítók, jogászok, s főleg a román lelkészek. Ennek az izgatásnak lett azután az az eredménye, hogy a függetlenségi jelölt elbukott s óriási többséggel a memorandumpörben elítelt Lukácsiu Lászlót választották meg a belényesi választókerület képviselőjéül.

A nagymérvű izgatás ügyében a belügyminiszter vizsgálatot indított s ennek alapján akar meggyőződni, hogy mennyiben felelnek meg a lázítás ügyében keletkezett panaszok a valóságnak.

A belügyminiszter *Zilahy* Tibor államrendőrségi tisztviselőt bizta meg a vizsgálat vezetésével. A miniszteri kiküldött már két hete kint időzik a belényesi választókerületben s megkezdte a híresztelt izgatás ügyében a vizsgálatot. Eddig is sokakat hallgatott ki.

Hir szerint már is beigazolást nyert az a híresztelt vád, hogy egyes román lelkészek maguk tördelték le a feszület darabjait s azt a magyarokra fogták, hogy ezzel is fanatizálják a vallásos érzelmű választókat. Továbbá többen igazolják azt is, hogy a román papok megeskették a népet, hogy csak Lukácsiuara fognak szavazni.

A vizsgálatot a miniszter kiküldöttje folytatja s az eltart még legalább vagy két hétig.

A miniszteri kiküldöttnek az a megbízatása, hogy a legszigorubb és legszélesebb körű vizsgálat alapján az összes adatokat összegyűjtse s jelentés kíséretében terjessze a belügyminiszter elé.

Ha a vádak beigazolást nyernek, valószínűleg az izgatók ellen megindítják az eljárást s a választás érvényessége is felszínre kerül.

Mese a dinnyéről, öszvérről és számárról.

Most a dinnyeszezon végén tanulságos kis mesét elevenít fel egyik lapársunk.

Volt a gazdának egy kis földje meg egy öszvére. A földjén dinnyét termelt s a meg-

Első erdélyi géperőre berendezett kőfaragóműhely és

S i r k ő g y á r .

Kolozsvár, Dézsma-utca 21. sz.

Központi iroda Kolozsvár. Telefon 662.

Flók telepek:

Déva.

Nagyszeben,

Bánpatak.

Gerstenbrein Tamás

szobrász és kőfaragó mester Nagyvárad, Rákóczy-ut 55. (Diósi fatelep).

Ajánlja nagyraktárát: Saját készítményű márvány, gránit, syenit, labrador stb. s i r b o l t o k s i r k ő v e k r e n o v á l á s á t a l e g o l c s ó b b á r a k m e l l e t t .

munkálásban csak az öszvér volt a segítőtársa. Amikor szépen állt már a termés, a gazda így szólt az öszvérjéhez.

— Kicsi öszvérkém, most leszedjük a dinnyét s bevisszük a városba. Te húzod a kocsit. Amit aztán nem tudunk eladni azt visszahozod és megesszük. A belit én, a héjját te.

Az örökké néma öszvér hirtelen megszólalt:

— Nem úgy van ám gazduram! Ha kend eszi a belit, egye meg a héjját is, vagy pedig adjon nekem is a beliből, különben nem húzom a kocsit.

— Ejnye adta öszvérje, pattant föl erre a gazda. Az öreg apádnak jó volt a héjja is, neked meg a bele kell?

— Az öreg apámnak jó lehetett, — felelte az öszvér — mert még számár volt, de én már öszvér vagyok!

A gazda látta, hogy felvilágosodott állattal van dolga, hát oda adta az öszvérnek egészben a legelső dinnyét.

Azóta az öszvér elpusztult s már csak az unokái élnek. Azok is lovak már. És furcsa, hogy ezek a lovak sem elégszenek meg azzal, amivel egykori ősük a számár, amely a dinnye héjját ette, hűtlenek lettek nagyapáik; az öszvérek tradícióhoz és nem eszik meg a dinnye héjját és belét is, hanem csak a dinnye bele kell nekik, a héjját — hadd egye meg a gazda!

Pedig korántsem húznak annyi terhet, mint akár a számár, akár az öszvér.

A mese alkalmazását olvasóinkra bizzuk.

UJDONSÁGOK.

* **Személyi hírek.** Rimler Károly polgármester és Lukács Ödön városi pénzügyi tanácsnok a polgármesterek kongresszusáról Pécsről hazaérkeztek.

* **Automobil próbajarat Pozsonytól Nagyváradon át Aradig.** Arad város új közúti közlekedésével kapcsolatosan érdekes automobil próbajarat lesz a napokban Pozsonytól Aradig. A közúti közlekedésre szánt első magyar automobilomnibusz fog Pozsonyból kiindulva, Győr, Budapest, Miskolc, Nyiregyháza, Debrecen és Nagyváradon át Aradig haladni. A próbajaratot végző automobil Havreből vonaton érkezett Pozsonyba és egyike ama nyolc közúti automobilnak, melyet Arad város a helyi forgalom lebonyolítására a havrei híres Westinghouse gyárban rendelt. Az automobilra egy francia és egy Arad város kiküldöttjeiből álló bizottság fog felszállni, hogy együtt tegyék meg a próbautat teljes felszereléssel és rendes üzembességgel. Az automobil 27 lóerejű benzinnel van felszerelve és 30 kilométer az óránkénti menetsebessége. Felvehet 2 sóffőrt és 36 személyt. Az érdekes jármű próbautja tegnap kezdődött Pozsonyban és városunkba előre láthatólag f. hó 22-én érkezik és azután folytatja útját a két társasággal. A Westinghouse-gyár, mely az automobiloikat szállítja Aradnak, nagy automobilgyárat létesít Aradon is; a gyár alapítás eszméje tulajdonképpen onnan indult ki, hogy Arad város a mostani automobiloikat akarta beszerezni és az ennek kapcsán folytatott tárgyalások a Westinghouse aradi gyárának létesítéséhez vezettek. De megjegyezzük itt — a havrei gyárnak is vannak már magyar vonat-

kozásai, amennyiben számos magyar mérnököt alkalmaz. A gyár egyik vezetője Dicker József mérnök szintén magyar ember és az utóbbi körülménynek köszönhető az aradi nagy gyáralapítás. Remélhető, hogy az aradi automobilgyáratnak más magyar városok is követni fogják, melyeknek már a magyar gyár fogja az automobiloikat szállíthatni.

* **Veszetségben elpusztult gyermek.** Bimtye Flóra siteri lakos hasonnevű 11 éves fiát ezelőtt két héttel megmarta egy veszett kóbor kutya. A gyermek szülei azonban nem vették figyelembe az esetet s nem is tettek feljelentést a hatóságnak. A szegény gyermek most nagyon gyanús körülmények között meghalt. A hatóság megindította a vizsgálatot.

* **Megnémult a veréstől.** Nagybaród községben mindenki sajnálta a szerencsétlen Szarka Illist, aki eszelős s a kit a község a falu bolondjának csufolt. A szegény ember sokszor napokig elkóborog a közeli községekben. A mult napokban Beznye községbe tévedt. Kóborlás közben valószínűleg összeveszett valakivel, mert bevett fővel találták meg. Sebe annyira súlyos, hogy elvesztette beszélőképességét. Beszállították Nagyváradra s a közkházban ápolják.

* **Összemarta a veszett tehen.** Mészág biharmegyei községben Hajdu Demeter ottani lakos tehenén kitört a veszettség. Hajdu nem vette észre tehenén a betegséget s gyanútlanul ment a közelébe. A megdühödött tehen azonban megtámadta, szarvaival és lábaival összetörte s meg is marta. A súlyosan sérült embert felszállították a budapesti Pasteur intézetbe.

* **Hamis fűszerek.** Pár héttel ezelőtt említettük, hogy a Nagyváradra több kereskedő címére érkezett fűszerekből a rendőrség mintát vett s a debreceni gazdasági vegyviszsgáló állomáshoz küldte vegyvizsgálat végett. A fűszer szállítmányban volt 20 kiló fahéj, 5 kiló szegfűszeg és 5 kiló szegfűbors. A két előbbi örölvé. A vegyvizsgáló állomás közlése szerint úgy a fahéj, mint a szegfűszeg hamisított s csupán a szegfűbors valódi. A rendőrség megállapította, hogy a hamisított fűszerek a fiumei fűszermalomból jöttek Nagyváradra. A bűnügyi eljárást a fiumei cég ellen megindították. A nagyvárad kereskedők ellen nem tesznek semmi lépést, mert a hamis fűszereket nem hozták forgalomba.

* **Mért emelt szobrot Aranynak Nagyszalonta?** Arany Jánosnak, a hajduk legkiválóbbjának vasárnap leplezte le szobrát Nagyszalonta, a hajduk városa. A leplezésen Nagyváradról nagy n sokan vettek részt. Az ünnepség lezajlása után a vendégek a délutáni vonattal hazautaztak. Ezen a vonaton utazott egy nagyvárad ismert nevű csődbe jutott kereskedő. Csak hallgatta egy darabig a szoborleplezésről folyt beszédet, végre nem állhatván tovább a hallgatást, megszólalt:

— Vajjon miért emelt Nagyszalonta városa is szobrot Arany Jánosnak?

A kérdés nyilván elárulta, hogy a bukott kereskedőnek dunsztja sincs arról, hogy ki volt Arany János.

A beszélgetők közt volt egy jókedvéről, tréfáiról ismert nagyvárad fiatal rendőrtisztviselő, aki nyomban szolgált a magyarazattal:

— Hát kérem ennek az Arany Jánosnak valamikor még Goidner Jónás korában üzlete volt Nagyszalontán. De megbukott vele. Megmentett néhány ezer koronájával Pestre került, ahol a szerencse kedvezéséből dús gazdag emberré lett. Hálából ekkor Nagyszalontán felépítette a csónka tor-

nyot és azt a városnak ajándékozta. A város, hogy háláját kimutassa, most szobrot emelt emlékének. Hát ezért lett szobra Aranynak Nagyszalontán.

És a nagyvárad bukott kereskedő elhitte a magyarazatot.

* **Cukorrépa termelők szövete.** A mindinkább dráguló napszámberék, a folyton rosszabbodó munkásviszonyok készítetik a gazdákat is a szövetezésre. Ily irányu értekezlet volt tegnap a Biharmegyei Gazdasági Egyesület székházában. Az értekezlet tárgya a cukorrépa megdrágult termelési költségeit számítva a gyárosok által fizetett csekély árral szemben való állásfoglalásra irányult. Egyelőre elvileg kimondotta az értekezlet, hogy megalakítja a biharmegyei cukorrépa termelők ily irányu helyi szövetezetét s belép a szervezendő országos szövetezetbe. Legközelebb ez ügyben október hó első napjaiban egy újabb értekezletet hív össze a termelők köréből az egyesület, melyen úgy az árakra vonatkozólag, mint egyéb ez ügyben szükségessékre nézve megállapodásra jut.

SZINHÁZ.

Bérlők figyelmébe. A közelgő szinidényre bérletek kötése a színház nappali pénztáránál ma már megkezdődik. Az igazgatóság a régi bérlők jogait minden tekintetben respektálni kívánja s ezért ma és holnap a jelentkező régi bérlők igényeiket feltétlenül érvényesíthetik, a két napon új bérlőkkel csak a tavaly nem bérelt helyekre szerződnek. Holnapután a fenn nem tartott helyekre is lehet bérelni.

TÁVIRATOK.

A kiegyezés válsága.

Budapest, szept. 18. Ma egy magyar vezető politikus, aki a kiegyezési tárgyalások minden frázisát ismeri, a kiegyezési tárgyalások megszakításáról a következőképen nyilatkozott:

— A kiegyezés, mely értékes közjogi vívmányokat is biztosított számunkra, már csaknem perfektuálva volt, szövege is pontonként megállap tva. Hogy még sem lett belőle semmi, az tisztán a kvótaemelés kérdésén mulott, mert a bankkérdésén a magyar álláspontnak megfelelőleg el lett választva a kiegyezéstől. A magyar kormány eleitől fogva határozottan ellenezte a kvótakérdés kapcsolatos tárgyalását a szoroson kiegyezési kérdésekkel, de a limine nem zárkózott el a kvóta kérdés belevonásától a tárgyalásokba, ha megfelelő rekompencziókat kap. A kvótaemelés ugyanis részint materiális, részint közjogi vonatkozású és annak fejében a magyar kormány materiális és közjogi rekompencziókat kért, de semmi irányban magát eddig a kormány le nem kötötte. Az osztrák kormány nem volt hajlandó a rekompencziókat megajánlani és így nem volt értelme a magyar kormány további Bécsben maradásának.

A magyar kormány nem is megy már többé Bécsbe, hanem az osztrák kormány tagjai fognak a jövő hó elején, valószínűleg 2-ikán Budapestre jönni. Ebben a kérdésben egyébként a magyar

kormány minden tagja teljesen szolidáris. A magyar kormány fel fogja használni az alkalmat, hogy az október 10-én összeülő képviselőház első ülésén a magyar közvéleményt a kérdés minden vonatkozásáról alaposan tájékoztassa, amit előzőleg már a pártok értekezletein is meg fog cselekedni.

A miniszterelnök Chlopódián.

Budapest, szept. 18. Wekerle Sándor miniszterelnök ma délután több napi tartózkodásra elutazott chlopódi birtokára. A miniszterelnök most dolgozik az egyenes adók reformjáról szóló törvényjavaslaton, melyen most teszi az utolsó munkálatokat.

Kiválás a függetlenségi-pártból.

Budapest, szept. 18. A magyar kormány el van rá készülve, hogy 40-60 ember a függetlenségi-pártból már a legközelebb ki fog válni és ellenzékbe megy át.

Szterényi szabadságon.

Budapest, szept. 18. Szterényi József államtitkár szombaton szabadságra megy. Az államtitkár szabadságideje nem tart tovább két hétnél.

Főispán párbaja.

Temesvár, szept. 18. Kapdebó Gergely dr főispán ma párbajt vívott Beniczky György földbirtokossal, akitől jobb karján könnyű sebet kapott. Párbaj után a felek kibékültek.

Björnson Magyarországon.

Budapest, szept. 18. Több tekintélyes lap azt jelenti, hogy Björnson, Björnstjerne legközelebb Magyarországra jön, hogy itt a felső megyék közviszonyait tanulmányozza.

MULATSÁG.

Kolon a legényegyletben. A Nagyvárad *Katolikus Legényegylet* ez ősz folyamán is megnyitja *táncanfolyamát*, melynek vezetésére ezúttal *Antalfy Antalné* okleveles táncitanitónőt sikerült megnyerni. A táncanfolyam szeptember 15-től november 24-ig fog tartani az egyesület nagytermében. Tanítás lesz hetenként *vasárnap, kedden és csütörtökön* este 8 órától fél 11-ig. A tanítás díja 12 korona, egyleti tagoknak 10 korona, melynek első része beiratáskor, második része október 20-án fizetendő. *Október 20-tól* részt vehetnek a tanításon *ismétlők* és látogatók is, kik 30 fillér részvételi díjat fizetnek. Ugyancsak *október 20-tól* vasárnaponként *nagykolon*, melyre kolonisták és egyleti tagok 30 fillér, mások 1 korona hozzájárulási díjat fizetnek. *November 24-én* lesz a *kolonbál* az egyesület helyiségeiben külön meghívó és díjszabás mellett. A táncanfolyamra beiratkozni lehet az egyesület helyiségeiben a tanítás estéin 8 órától. A kolonban igen nagy sikerűnek ígérkezik szeptember 15-én tényleg meg is kezdődött.

Igazságszolgáltatás.

Bűnös pénzszerzés más neve alatt. A bűnös pénzszerzés szomorú divatja már a parasztosztály becsületes felfogását is kikezdte. Deheleán János széplaki jómódu földműves a múlt év november havában beállított

egy nagyváradai fiskálishoz és előadta neki, hogy pénzt akar felvenni az ingatlan birtokára, legyen hát közvetítő benne. A furfangos paraszt elhozta magával a hiteles telekkönyvi betétet is, csak hogy a betét nem a saját, hanem Bogye Mitru községebeline ingatlánáról szült. Az ügyvéd átvette a betétet és Deheleán kíséretében elment a nagyváradai jelzálogbank igazgatójához, ahol a paraszt 800 korona kölcsönt kért a felmutatott betétben foglalt ingatlanokra való betáblázásra. A bank igazgatója azonban csak 400 korona kölcsönt volt hajlandó adni az ingatlanokra. Ezt az összeget Deheleán János egy következő alkalommal Botye Mitru neve alatt a jelzálogbanktól fel is vette, a bank pedig a kölcsönt Bogye Mitru ingatlanaira betábláztatta.

Deheleán János bűnös manipulációja akkor sült ki, mikor a nagyváradai ügyvéd segéde a kölcsön kijárásáért a díjat követelte Botye Mitrutól. A kárvalott ember sietett nyomban Tenkére és megindította a kitörlési keresetet a jelzálogbank ellen, melynek tárgyalása alatt lett felderítve Deheleán János kitétele. Ekkor a bank a csaló paraszt ellen okirathamítás büntette címén megtette a büntető feljelentést.

Tegnap érkezett a kir. törvényszék büntető tanácsa *Milye Gyula* táblabíró elnöklésével a bűnös paraszt felett. Tanácsstagok voltak: *Móré Pál* dr táblabíró és *Kenéz Sándor* kir. törvényszéki albíró. A vádat *Virágh Béla* kir. ügyész képviselte, a vádlottat dr *Márta István* ügyvédjelölt védte.

A vádlott avval védekezett az okirathamítás vádjá ellen, hogy tévedés történt a dologban, mert ő a tenkei telekkönyvi hatóságtól édesapja ingatlanairól kérte a betétet. Olvasni nem tud, hát nem vette észre, hogy Botye Mitru betétjét adták ki neki.

Különbben a tévedés nyilván onnan származik, hogy Bogye a kérdéses ingatlanokat apjától vásárolta. Ő sohasem adta ki magát Bogye Mitrunak sem a közbenjáró ügyvédnél, sem a jelzálogbanknál. Mikor a kölcsön kifizetésekor Bogye Mitrut szólították, és ő jelentkezett, az azért történt, mert siket.

A védekezésnek ellene szoltak a bizonyítékok, a főtárgyalás elnöke azt is megállapította a vádlott felől, hogy jól hall és így Deheleán Jánost a kir. törvényszék okirathamítás büntette miatt 7 havi börtönrre ítélte el. Az ügyész súlyosbításért, a vádlott pedig bűnössége megállapítása miatt felebbezett.

Párbajozó bírósági tolmácsok. *Sztringó Antal* és *Szilágyi Agoston* törvényszéki román tolmácsok a múlt év nyarán a Kis pipa vendéglőben ebéd közben a vitatkozás hevében összeszólkóztak és egymást sértő kifejezésekkel illették. A dologból kárpárbaj lett, melyben *Szilágyi Agoston* megsebesült. A párbajozó román tolmácsokat a kir. törvényszék büntető tanácsa *Milye Gyula* táblabíró elnöklésével tegnap kérdőre vonta és *Szilágyi Agoston* két napi, *Sztringó Antal* pedig három napi államfogházra ítélte.

KÖZGAZDASÁG.

A gabonatözsde határideje.

Budapest, szept. 18.		
Buza okt.	50 kilogrammonként	10.66
Rozs okt.	— — — — —	9.10
Zab okt-re	— — — — —	8.10
Tengeri májusra	— — — — —	6.15
Tengeri jul.	— — — — —	8.31

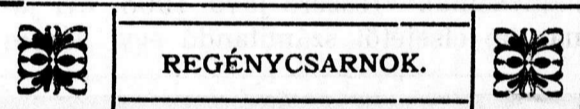
Értéktözsde.

Budapest, szept. 18.

Osztrák hitelrészvény	— — —	651.50
Magyar hitelrészvény	— — —	750.25
Leszámitoló bank	— — —	492.—
Rimamurányi	— — —	540.25
Osztrák-m. államvasuti részvény	— — —	660.25
Közúti vasut	— — —	542.75
Városi villamos vasut	— — —	287.—

Hivatalos árfolyamok.

budapesti áru- és értéktözsde 1907 szept. 18-án.		
Magyar aranyjárdék 4%	— — —	111.20
Magyar koronajárdék 4%	— — —	93.20
Magyar keleti vasuti államkötvény 4%	— — —	82.30
Magyar földterhermentesítési kötvény 4%	— — —	93.—
Horvát-szlavon földterhermentesítési kötvény	— — —	95.50
Magyar nyereséj sorsjegy-kölcsön	— — —	189.—
Tisza szab. és szegedi sorsjegy-kölcsön	— — —	144.—
Osztrák járadék papirban	— — —	97.25
Osztrák járadék ezüstben	— — —	98.25
Osztrák járadék aranyban	— — —	116.—
Osztrák korona járadék	— — —	97.25
1860. oszt. államsorsjegyek	— — —	150.—
Osztrák-magyar bankrészvény	— — —	18.15
Magyar hitelbank részvény	— — —	750.25
Osztrák hitelbank intézeti részvény	— — —	652.—
Osztrák-magyar államvasuti részvény	— — —	660.—
20 frankos frankos (Napoleonkor)	— — —	19.12
Német birodalmi márka	— — —	117.77
London vista	— — —	240.67
Páris vista a	— — —	95.20
70 márkás arany	— — —	23.52

A rejtélyes kerékpár.

— Regény. —

Irta: **Daniel András.**

(Franciából.)

31

— Megbecstelenitene! . . . — kiáltott fel Regine.

— Minden bizonynyal, imádott, tiszta lelkem! Gondolja csak meg! Beléptem a parkjába, beszéltem önnel . . . Oh! mennyire bánom, hogy ezt tettem! De mennyire meg is szenvedek érte! . . . Ön, aki ismer, szeretett . . . még most is szeret . . . ön kételkedik ártatlanságomban. A közvélemény bűnösnek hinne, sőt mi több, bűnrészességgel vádolnát önt is. Azt hinnék, hogy ön nyitotta fel nekem a titokzatos ajtót . . . hogy a kísértetszerű gyilkosról való elbeszélés, mese. És minő mese! . . . Még a gyermek sem hinné el . . . Igen, ezt kénytelen vagyok önnel elismerni. Mindez szörnyen valószínűtlen. Kimondhatlan végzet üz játékot velem, De ha már így van, legyen egyedül én annak áldozata. Nem fogom megengedni, hogy az bepiszkolja, szétrombolja önt is, nemeslelkű Reginem, az én szűzies virágomat, királyi liliumoma!

A fiatalember heve minden jelzőnél jobban fokozódott, mintha lelkesedésének lángjánál megolvastani akarta volna annak a fentkölt léleknek merev kételyeit.

De ez nem sikerült neki.

Hugó cousineja kijelentette, hogy ő másként érti a köteleltséget és el van határozva, hogy felfedezi az igazságot, bárminők legyenek is a következmények.

De bárminő határozottan jelentette is ki, mit parancsol a lelkiismerete, azért belátta, minő veszélyrel járna e parancs teljesítése. Hugó nem tuzott; ha ő beszélne, Isten tudja, minő szegyenletes helyzetbe jutnának mindketten.

— De legalább együtt fogunk járni azon — nyögte Malboisné panaszosan. — Megvet-hetne mindenki . . . de az ön őszinteségének hő-iessége megszabadítana azon szivettépő ké-telytől, amittől nem menekedhetem, ha ön hallgat.

— Ha hallgatók! De hiszen csupán az ön becsületét féltém, ez zárja le az ajkaimat . . . Es ön, Regine, nem hallgatta-e el ön is látoga-lásomat a solgrési parkban? Az ügyész bizo-nyára kihallgatta önt. Es ön hallgatott, nehogy kompromittáljon. Ön hazudott, én értem talán.

— Igen — felelte Ré-gine — ez igaz. Hazudtam.

Hugó nem diadalmaskodott e vallomás fölött. Nem ragadta meg azt, hogy arra építse fel érveléseit. Még az sem jutott eszébe, hogy hálóját kifejezze érte.

Valami levertség vett erőt e két fiatal lé-nyen, ami elnémitotta őket. E rettenetes pár-beszéd folyama alatt nagyon is sok gondolat szabadult el, nagyon is sok felindulás kavarta fel lelküket és most úgy érezték magukat, mint a kimerült uszók, akik túl sokáig küzdöttek a felkorbácsolt habok ellen. Nem volt több ere-jük az ellentállásra, elbagyták magukat, enged-ték, hogy az elemek legyőzhetetlen ereje elra-gadja, alámerítse őket.

(Eolyt. köv.)

A szerkesztésért felelős:
Dr. VUCSEICS GYULA.

Magyar királyi államvasutak.

195567 | 907.

Pályázati hirdetmény

Az alulírt igazgatóság a magyar kir. államvasutak részére jövő 1908. évi ja-nuár hó elsejétől számítandó egy, három

illetve öt éven át felmerülő tömítési le-mezek ebonit és ruggyanta nemű anya-gok szállítását biztosítani szándékozván ezennel nyilvános pályázatot hirdet.

A kiírás tárgyát képező árukat elő-tüntető jegyzék, mely egyszersmind aján-lati mintául szolgál, valamint a szállí-tásra vonatkozó részletes módozatok a magyar királyi államvasutak igazgatósága anyag és leltárbeszerzési (A III.) szak-osztályánál (Budapest, Andrássy-ut 73 sz. II. em. 40. ajtó) ingyen megkaphatók.

A szabályszerűen kiállított ajánlatok legkésőbb **folyó évi október hó 15-ének déli 12 órájáig** a magyar kir. államvasutak anyag- és leltár beszerzési szakosztályában átadandók illetőleg posta útján oda küldendők és a boríték ezen külcimmel látandó el:

»Ajánlat 195567—907. | a III. számhoz.«

Bánatpénzül az ajánlott üvegáruk egyévi értékének 5. százaléka készpénz, vagy állami letétekre alkalmas értékpap-irokban legkésőbb **f. évi október hó 14-én déli 12 óráig** a magyar királyi államvasutak budapesti főpénztá-ánál le-teendő.

Később benyújtott ajánlatok, valamint olyanok, melyek nem pontosan és a részletes módozatok betartása mellett állíthatnak ki, végül olyanok, melyek után bánatpénz nem tétellett le, figyelembe nem vétetnek.

Budapest, 1907. szeptember hó.

Az igazgatóság.

(Utánnomás nem díjaztatik.)

A Biharmegyei Takarékpénztár

z á l o g h á z a

e hó folyamán

á r v e r é s t t a r t.

Kéretnek a felek a zálogjegyek rendezésére.

Vegyél!

Moskovits
cipőt.

Kossuth-utca 5.

Vegyük

Vegyük

Hirdetések felvételnek a kiadóhivatalban.

SZENT LÁSZLÓ KÖNYVNYOMDA

Nagyvárad, Szilágyi Dezső-u. 3. szám.

Művek

folyóiratok, hírlapok,
vonalzatok,
gazdasági nyomtatványok,
egyházi, községi
és egyéb
hivatalos nyomtatványok,
k ö r l e v e l e k,
levélborítékok.

Művállal és készít:

izléses kivitelben
mindennemű

nyomdai munkákat

jutányos árak mellett.

Vidéki rendelések gyorsan és pontosan eszközöltetnek.

Levéltejek,

számlák, falragaszok,
báli meghívók,
táncrendek, estlapok,
naplók,
palackfeliratok,
névjegyek,
gyászlapok
stb. a nyomdai szakba
vágó nyomtatványok
készítése.

A lat, és gör. szert. kath. egyházmegyei nyomtatványok

raktára.

Hirdetések felvételnek a kiadóhivatalban.

Magyar királyi államvasutak Igazgatóság.

138652—907. szám.

Pályázati hirdetés.

Alulírott igazgatóság a magyar királyi államvasutak részére az 1908. évben szükséges alább megnevezett anyagok szállítására úgy mint: 850 azaz nyolcszázötven métermázsa, állomásoknak acetilén-gázzal való világításához szükséges calcium carbid, 26 azaz huszonhat métermázsa »Spectro« nevű acetilén-gáz világító készülékhez szükséges calcium carbid és 30.000 azaz harmincezer darab »Automat« nevű közuti acetilén lámpához szükséges calcium carbid töltény ezzel nyilvános pályázatot hirdet.

A szállításra vonatkozó és az ajánlat tételnél kötelező részletes módozatokat tartalmazó ajánlati felhívás az alulírott igazgatóság anyag és leltár beszerzési szakosztályánál (Budapest, VI. Andrassy-ut 73. sz. II. emelet 43 ajtószám alatt) díjtalanul kapható.

Az ajánlati felhívásban előírt módon kiállított, ivenként egy koronás magyar királyi okmánybélyeggel ellátott ajánlatok, az ivenként 30 filléres magyar királyi okmánybélyeggel ellátott és aláírt ajánlati felhívással együtt, lepecsételve legkésőbb folyó évi október hó 10-ikének déli 12 órájáig a fentemlített szakosztályánál benyújtandók, vagy posta útján odaküldendők.

Az ajánlat horitéka e felirással látandó el: »Ajánlat 138652—907 számhoz.«

Bánatpénz gyanánt az ajánlandó anyagok értékének 5 százaléka legkésőbb folyó évi október hó 9-ikének déli 12 órájáig a Magyar királyi államvasutak budapesti központi főpénztáránál, akár készpénzben, akár állami letétekre alkalmas értékpapírokban leteendő.

Bánatpénz nélkül, vagy később benyújtott, valamint az olyan ajánlatok, melyek nem az előírt módon tételnek és a pótajánlatok figyelembe nem fognak vétetni.

Budapest, 1907. évi szeptember hóban.

Az igazgatóság.

(Utánnnyomás nem díjaztatik.)

Az első nagyváradai műbutorgyár

fő üzletét

évi augusztus 1-től

nyitja meg, hol az eddig ismert olcsó saját gyári árban

nagy butorkiállítás

fog a t. vevőközönség rendelkezésére állani. Bárminemű butorokat kezesség mellett saját gyárában készítik.

Költségvetésekkel, rajzokkal, készséggel szolgálók díjmentesen.

Büchler Márton

Telefon 626.

152

Tisztességes, intelligens nő, ki a gazdasszonyi teendőkben jártas, háziasszony segítségül kerestetik.

Bővebb felvilágosítást ad a kiadóhivatal.

Hirdetések

felvételnek

e lap kiadóhivatalában.

Nagyváradai középiskolai Internátus.

Nagyváradon, a Tisza Kálmán téri Elek-féle házban (9. sz.) folyó évi szeptember hó 1-én

gimnáziumi, réáliskolai, felső kereskedelmi és polgári iskolai tanulók részére

az internátusban a második évfolyam nyílik meg.

Egyenkénti tanítás nevelő tanárok vezetése és ellenőrzése mellett. Szigorú korrepetálás és naponkénti kihallgatás a feladott leckékből.

Az intézet a város legegészségesebb helyén fekszik, közel a tanintézetekhez.

Bő tájékoztatót kívánatra ingyen küld az intézet tulajdonosa és vezetője, a kivel értekezni lehet naponként 9-től 12-ig

Nagyvárad, 1907. június 14.

Dénes Pál,

intézettulajdonos és igazgató.

!! Kiadó !!

Nagy Sándor-utca 8. sz. alatt

két udvari szoba

butorral, vagy anélkül
azonnal kiadó.

Vérszegényeknek

idegeseknek, sápkórosoknak, neurastheniásoknak, női bajokban szenvedőknek páratlan hatású gyógyfürdő

Radna-Borberek

vasas fürdő

Beszterce-Naszódvármegyében.

Klimatikus hely, őstényő környezet, subalpin klíma. Hideg és meleg fürdők.

Vasas és szénsavas források.

Felvilágosítással szolgál: a fürdőbérletőség, Besztercén, Mihály-utca 18., június 15-től Radna-Borbereken. 61

Iskola cipők

Csak jó minőségben

igen olcsó árak mellett
KIZÁRÓLAG

Aranyi Albert

cipőáruházában szerezhetők be.

Telefon 512.

NAGYVÁRAD, Fő-utca.

Telefon 512.

A jövő tanévre szükséges

összes

tankönyvek

valamint mindennemű

tan- és írószerek

kaphatók

Sebő Imre

könyv- és papírkereskedésében

Rákóczi-ut, Oláry-ház.